

Kunta-aloite hyvinvointikoordinaattorin toimen perustamiseksi Kittilän kuntaan

98/00.04.02/2018, 421/00.01.02/2022

Khall 25.10.2022 § 425

(Valmistelija: hallintojohtaja Sanna Ylinampa, puh. 040 6530 774, sanna.ylinampa(at)kittila.fi)

Kuntaan on toimitettu 26.4.2018 seuraavan sisältöinen aloite:

"Kunta-aloite hyvinvointikoordinaattorin toimen perustamiseksi Kittilän kuntaan

SPR:n Pärjätään Yhdessä -hanke tukee sivukylien asukkaiden arjen selviytymistä aktivoimalla kolmatta sektoria, eri järjestöjä yhteistyöhön.

Hankkeen tavoitteena on

- 1. Paikallisten ja alueellisen hyvinvointi- ja turvallisuusverkostojen tunnistaminen ja luominen*
- 2. Järjestölähtöisen hyvinvointi- ja turvallisuustiedon kokoaminen ja vaikutusten arvioiminen*
- 3. Vapaaehtoistoimintaan perustuvan yhteisölähtöisen toiminnan kehittäminen lähiyhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin parantamiseksi.*

Taustoittaessaan yllä mainittuja tavoitteita ovat yhdistysten edustajat tutustuneet kunnan hyvinvointikertomukseen, hyväksytty valtuustossa 16.12.2014.

Kertomuksessa todetaan kuntalaisen hyvinvoinnin tekijöitä olevan terveyden, toimintakyvyn, elinympäristön, asuminen ja toimeentulon lisäksi mielekäs tekeminen, ihmissuhteet ja yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallisuus. Painopistealueiksi kuluvalle valtuustokaudelle oli määriteltä mm. ikäihmisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, tapaturmien vähentäminen ja arjessa selviytyminen.

Hyvinvointikertomuksesta löytyy kuntatasoisia tilastoja asukkaiden määrästä, ikäjakaumista, toimeentulosta ja terveydestä. Henkisen hyvinvoinnin indikaattorina on käytetty hyvinvointikertomuksessa vain dementia - indeksiä ja osallistuvuuden mittarina äänestysaktiivisuutta kuntavaaleissa.

Sote - uudistuksen jälkeen kunnat vastaavat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, eivät enää sosiaali- ja terveystieteiden palveluista. Indeksi, jonka seuranta siirtäisi painopisteen hyvinvoinnin edistämisen suuntaan, olisi tilasto kuntakeskuksen ja sivukylien asukkai-

den ikäjakaumasta sekä yksinasuvien määrän kartoitus. Se parantaisi varautumista, estäisi mahdollisesti vammoja ja myrkytyksiä, joiden määrä oli mainittu hyvinvointikertomuksessa Kittilän ikäihmisten ryhmässä vertailukuntia korkeammaksi.

Lisäksi sivukyläen asukkaiden osallistuminen järjestöjen, yhdistyksien tai muuhun yhteistoimintaan, avustusten hakeminen ja saaminen hankkeisiin, tapahtumiin tai talkoisiin tekee näkyväksi yhteiset voimavarat. Muutos niissä kertoisi muutoksesta jaksamisessa tai yhteisöllisyydessä ja voisi olla kylän elinvoimaindikaattori, selkeämmin kuin esimerkiksi asukasmäärä tai ikä.

Hyvinvointikoordinaattorin tehtävään tulisi kuulua muiden erikseen sovittavien tehtävien lisäksi yllämainittujen tilastotietojen kerääminen, analysointi sekä johtopäätösten tekeminen. Tilannekuva ja tiedot muutoksista auttaisi toimijoita kuten viranomaisia tai Pärjätään Yhdessä -hanketta kohdentamaan voimavaroja oikein.

Hyvinvointikoordinaattori voisi toimillaan avustaa eri yhdistyksiä yhteistoimintaan, ja kokemuksia tulisi ottaa esimerkiksi Sodankylän järjestökoordinaattorin mallista. Verkostoituminen yli yhdistysrajojen lisää tiedonkulkua ja parantaa lähiyhteistyötä poikkeustilanteissa."

Aloitteen ovat allekirjoittaneet:

- SPR:n Kittilän osasto
- Kittilän Sydänyhdistys ry
- Maaseudun Sivistysliitto
- Kittilän Kylien Neuvosto

Aloite on sovittu valmisteltavaksi organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Kuntalain mukaan kunnan tulee pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä. Kunnan on mm. raportoitava valtuustolleen vuosittain ja valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja –suunnitelma. Hyvinvoinnin ja terveyden merkityksellisyys tulee entisestään kasvamaan kunnissa hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on uuden kunnan ydintehtäviä. Perustaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi luodaan jatkossakin erityisesti kuntien ennaltaehkäisevillä toimilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeää huomioida myös Kittilässä. Siihen on myös varattava riittävät resurssit ja se on organisoitava osaksi kunnan jokapäiväistä toimintaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on vahvasti yhteistyöhön ja koordinointiin painottuva tehtävä. Yhteistyötä tulee tehdä kunnan eri sektoreiden, toimijoiden sekä yhdistysten kanssa.

Pienemmissä kunnissa tehtävä voi olla osa-aikainen tai kunnilla voi

olla yhteinen koordinaattori. Monissa kunnissa koordinaattorin tehtävä on sijoitettuna kunnan keskushallintoon. Tällä tavoin varmistetaan hyvinvoinnin edistäminen monialaisesti ja sen liittyminen eri sektoreiden työhön. Mikäli tehtävä on sijoitettu osaksi sektorihallintoa, tulee varmistaa toimivat yhteydet keskushallintoon ja muille toimialoille.

Aloitteen mukaan hyvinvointikoordinaattorin keskeisiin tehtäviin kuuluisi huolehtia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja kehittämisestä yhteistyössä kunnan eri sektoreiden, toimijoiden sekä yhdistysten kanssa. Tehtäviin kuuluisi myös hyvinvointityön kehittäminen, yhteistyö kunnan toimialojen sekä muiden toimijoiden kanssa, hyvinvointikertomustyön koordinointi, hyvien käytänteiden levittäminen, mahdollisten koulutusten järjestäminen, hankkeiden ja rahoitusten koordinointi sekä viestintä sidosryhmille ja kuntalaisille sekä yhdistys- ja järjestöyhteyshenkilön tehtävät, osallisuuden edistäminen kunnassa sekä ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilön tehtävät.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnista on käyty Kittilässä keskustelua useaan otteeseen johtoryhmässä sekä erityisesti yleishallinnon ja sivistystoimen välillä. Asiaa on valmisteltu yleishallinnon ja sivistystoimen yhteistyössä. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävien toteuttamiseen on valmisteltu kaksi vaihtoehtoista mallia. Vaihtoehto 1 on sisällyttää tehtävä osaksi nykyisen työpajakoordinaattorin tehtäviä, joita kehitettäisiin vastaamaan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Vaihtoehto 2:ssa kuntaan perustetaan hyvinvointikoordinaattorin toimi ja rekrytoidaan tehtävää hoitamaan henkilö.

Vaihtoehto 1 on sisällyttää tehtävä osaksi nykyisen työpajakoordinaattorin tehtäviä, joita kehitettäisiin vastaamaan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Työpajakoordinaattorin tehtäväkuva sisältää nykyisellään mm. työpajaan liittyviin hankkeisiin, sidosryhmätoimintaan, tiedottamiseen ja työpajan markkinointiin sekä yritysten ja yhdistysten kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyviä tehtäviä. Tässä vaihtoehdossa työpajakoordinaattorin tehtävänimike muutettaisiin esimerkiksi hyvinvointikoordinaattoriksi. Jos tähän vaihtoehtoon päädytään, nimikemuutoksesta päätetään kunnanhallituksessa erikseen. Samalla työpajakoordinaattorin nykyistä tehtävän sisältöä kehitetään sisältämään hyvinvointikoordinaattorin tehtävät. Tehtävästä laaditaan tehtäväkuvaus sekä tehdään tehtävän vaativuuden arviointi. Samalla tarkistetaan palkka tehtävänvaativuuden arvioinnin mukaiseksi. Tämän vaihtoehdon hyvä puoli on, että organisaation kehittäminen on mahdollista toteuttaa varsin pienellä kululisäyksellä ja nykyisillä henkilöresursseilla.

Vaihtoehto 2:ssa kuntaan perustetaan hyvinvointikoordinaattorin toimi ja rekrytoidaan henkilö tähän tehtävään. Tässä mallissa tehtäväkuva on ajatuksena valmistella kehittämis pohjaisena tehtävänä. Teh-

tehtäväkuva voisi sisältää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä koordinointi- ja valmistelutehtäviä sekä lisäksi soveltuvin osin hyvinvointiin liittyvän viestinnän suunnittelua ja toteutusta, hankkeiden hallinnointia, koordinointiä, valmistelua ja toteutusta soveltuvin osin hyvinvointityöhön liittyen, kuntalaisten ja järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön koordinointiä sekä muita kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Tehtäväsisältöä voidaan toki muokata vastaamaan edellä mainittua kehittämispohjaista sisältöä sekä vaihtoehto 1:ssä että 2:ssa. Vaihtoehtoon yksi verrattuna vaihtoehtoon kaksi heikkous on, ettei uuden henkilön rekrytointia ole mahdollista toteuttaa kustannusneutraalisti.

Molemmissa vaihtoehtoisissa aikataulullisesti on tavoitteena, että hyvinvointikoordinaattorin tehtäväkuva valmistellaan ja hyväksytään vuoden 2022 aikana ja hyvinvointikoordinaattorin toimi alkaisi Kittilän kunnassa 1.1.2023. Talousarviovalmistelussa 2023 voidaan huomioida tehtävän vaatimat määrärahat, mikäli päätetään valmistella uusi hyvinvointikoordinaattorin vakanssi vaihtoehtoon 2 mukaisesti. Mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa tehostetaan, niin että uusi tehtävä lisää kunnan henkilöstökustannuksia mahdollisimman vähän, mikäli vaihtoehtoon 2 päädytään.

Valittiinpa vaihtoehto 1 tai 2, hyvinvointiasioiden paremmalla koordinoinnilla kunnan henkilöorganisaatiota kehitetään kohti sote-uudistuksen jälkeistä toimintakenttää. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on myös jatkossa kuntien keskeistä toimintaa. Tärkeää on huomioida kunnassa ne palvelut, jotka sote-uudistuksessa ovat asettumassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja kuntien vastuulla olevien palvelujen yhdyspinnalle. Näiden välinen vuoropuhelu on tärkeä varmistaa ja hyvinvointikoordinaattorin toiminta on keskeinen osa tätä vuoropuhelua. Kunnan kokonaisedun kannalta on tärkeä valmistella hyvinvointikoordinaattorin tehtävä niin, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja koordinoitusti.

Aiheesta on keskusteltu muutamaan otteeseen myös kunnanhallituksessa. Tehtävän rakentaminen muuttamalla nykyisen työpajakoordinaattorin tehtävä hyvinvointikoordinaattorin tehtäväksi eli vaihtoehto 1 on vaikuttanut aiemmissa johtoryhmän keskusteluissa olevan ensisijainen hyvinvointikoordinaattorin tehtävän ratkaisuvaihtoehto.

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää, että hyvinvointikoordinaattorin tehtävän perustamista koskevaa asiaa valmistellaan ratkaisuvaihtoehtoon 1 mukaan. Asia tuodaan erikseen kunnanhallituksen käsiteltäväksi vuoden 2022 aikana työpajakoordinaattorin tehtävänimikkeen muutoksena. Tähän liittyen valmistellaan hallintosäännön mukaisesti tehtäväkuvan päivitys.

Kunnanhallitus päättää ilmoittaa kuntalaisaloitteen tekijöille, että hyvinvointikoordinaattorin tehtävä on valmisteltavana em. tavoiteaikataulun mukaisesti.

Kunnanhallitus toteaa kuntalaisaloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää vastauksen kuntalaisaloitteeseen edelleen tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Päätös:

Kunnanjohtajan muutettu päätösesitys:

Kunnanhallitus päättää, että hyvinvointikoordinaattorin tehtävän perustamista koskevaa asiaa valmistellaan ratkaisuvaihtoehtoon 1 mukaan. Asia tuodaan erikseen kunnanhallituksen käsiteltäväksi vuoden 2022 aikana työpajakoordinaattorin tehtävänimikkeen muutos-asiana. Tähän liittyen valmistellaan hallintosäännön mukaisesti tehtäväkuvan päivitys.

Asia valmistellaan siten, että hyvinvointikoordinaattori toimii lisäksi ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä.

Kunnanhallitus päättää ilmoittaa kuntalaisaloitteen tekijöille, että hyvinvointikoordinaattorin tehtävä on valmisteltavana em. tavoiteaikataulun mukaisesti.

Kunnanhallitus toteaa kuntalaisaloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää vastauksen kuntalaisaloitteeseen edelleen tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Kunnanjohtajan muutettu päätösesitys hyväksyttiin.

Kvalt 14.11.2022 § 98

Päätös:

Valtuutettu Pirjo Junttila-Vitikka ilmoitti olevansa esteellinen (Hall 28.1 §, osallisuusjäävi) ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi.

Perusturvajohtaja Sirkka-Liisa Olli esitteli kuntien ja hyvinvointialueiden tulevia tehtäviä sekä yhdyspintaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä hyvinvointierojen kaventamiseen liittyen.

Tauko pidettiin klo 16.05 – 16.19.

Valtuutettu Jukka Poti esitti, että asia käsiteltäisiin vaihtoehtoon 2 mukaisesti.

Potin esitys raukesi kannattamattomana.

Valtuustossa käytiin lähetekeskustelu asian käsittelyn pohjaksi kun-

nanhallituksessa.

Kunnanvaltuusto merkitsi tiedoksi vastauksen kuntalaisaloitteeseen.
